

NAČRT VARNEJŠIH ŠOLSKIH POTI OŠ PREDOSLJE KRANJ

»Vsaka osnovna šola naj bi imela izdelan **Načrt šolskih poti**, ki ga izdelajo na podlagi podatkov, od kod in na kakšen način prihajajo otroci v šolo, kje so nevarna mesta, ali obstajajo varne površine za pešce (pločniki, prehodi, kolesarske poti), na podlagi statističnih podatkov o prometnih nesrečah, udeleženi in vzrokih ter na podlagi podatkov o strukturi in gostoti prometa.

Presojajo glede varnih šolskih poti poda občinski Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki običajno na podlagi mnenja strokovne komisije, v katero so vključeni predstavniki šole, občine, upravljavca ali vzdrževalca cest, policije ter strokovnjaka s področja prometa (člana AMD, ZŠAM, avtošol itd.), izda strokovno mnenje.

Za varne šolske poti je pristojna Občina v sodelovanju s šolo.«

Povzeto iz gradiva Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa

Pripravil: Simon Demšar

26. september 2022

1. UVOD

Načrt šolskih poti OŠ Predoslje Kranj je izdelan z namenom, da se zagotovi otrokom čim večja varnost na prometnih površinah ob prihodu in odhodu v šolo, v času pouka, v času podaljšanega bivanja in varstva, ob ekskurzijah, izletih in drugih prireditvah šole.

Skrb za varnost v prometu ni več samo stvar posameznika ali šole, ampak je obveza celotne družbe, tako z vidika same varnosti pri vključevanju v promet v vsakdanjem življenju kot tudi z vidika družbene samozaščite.

Šola je ob teh prizadevanjih eden od pobudnikov. Za večji uspeh je potrebno sodelovanje tudi zunanjih dejavnikov pri:

- oceni prometne varnosti,
- izdelavi načrta šolskih poti,
- izvajanju načrta šolskih poti.

Cilji teh prizadevanj so:

- ohranitev otroških življenj pri vključevanju v promet,
- ugotovitev prometno varnostne situacije pri prihodu in odhodu otrok v šolo,
- čim boljša vzgojenost otrok za pravilno ravnanje na prometnih površinah,
- opozarjanje in osveščanje otrok ter staršev pri izbiri varnejših, čeprav mogoče daljših poti v šolo,
- iskanje in določanje varnejših poti v šolo,
- predlaganje pogojev za varnejšo pot v šolo,
- poznavanje cestno prometnih predpisov.

Pogoji za uspešno uresničitev zastavljenih ciljev so:

- poznavanje šolskega okoliša, značilnosti in posebnosti prometnih površin, gostota prometa, prometnih označb in signalizacije na prometnih površinah, poznavanje prometnih predpisov,
- sodelovanje otrok, staršev, učiteljev, vzgojiteljev in drugih zunanjih dejavnikov, kot so Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Kranj, Policijska postaja Kranj, občinski inšpektorat in redarstvo ...
- izobraževanje.

Na prvih roditeljskih sestankih razredniki opozorijo starše predvsem na najpogostejša nepravilna vedenja, nevarnosti ter na pravilno ravnanje otrok v prometu.

2. ŠOLSKI OKOLIŠ

Šolski okoliš za šolo je urejen in določen v ustanovnem aktu šole. Šolski okoliš celotne šole, katerega imajo starši pravico vpisati svoje otroke v to šolo, obsega naselja Predoslje, Suha, Ilovka, Orehovlje, Britof. Nekaj učencev prihaja tudi od drugod, največ z Visokega, iz Milj, Mlake in Kokrice.

3. ZAKONSKE PODLAGE

- Načrt šolskih poti je izdelan na osnovi določil:
- Zakona o osnovni šoli - ZOsn (Ur. l. RS, št. 81/06 UPB3 in 102/07)
- Zakona o pravilih cestnega prometa ZPrCP (Ur. l. RS, št. 82/13 – UPB in 68/16)
- Zakona o cestah (Ur. l. RS, št. 190/10,48712,36/14- odl.US in 46/15)

- Zakona o voznikih – ZVoz-1 (Ur. l. RS, št. 109/10, 25/14 in 85/16)
- Zakona o motornih vozilih – ZMV (Ur. l. RS, št. 106/10, 23/15 in 68/16)
- Pravilnika o delih in opremi vozil (Ur. l. RS, št. 44/13,36/14 in 69/15)
- Pravilnika o spremljevalcih pri prevozu skupin otrok (Ur. l. RS, št. 83/11)
- Smernic za šolske poti (Javna agencija RS za varnost prometa, 10/2015)
- Resolucije o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje od 2013 do 2022 (Ur. l. RS, št. 39/13)
- Tehničnih specifikacij in tehničnih smernic za javne ceste (TSC 01.401:2010 in TSC 03.341:2011)
- Operativnega izvedbenega akta.

4. NAMEN IN CILJI NAČRTA

Namen:	Osnovni namen načrta je prikazati najvarnejšo pot v šolo in iz nje ter povečati varnost v prometu, poudariti probleme na sami poti in promovirati zdrav in varen način mobilnosti.
Cilj:	Izboljšanje prometne varnosti na obstoječih prometnih poteh in zaščita najbolj ranljivih skupin udeležencev v cestnem prometu (šolarji, pešci, kolesarji).
Ukrepi:	<ul style="list-style-type: none"> • vzpostavitev komisije (šola, starši, Skupni Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Kranj, občinsko redarstvo in upravljavci ceste, • ogled na terenu, • ocena stanja prometne varnosti, • iskanje možnihboljšav, • vzpostavitev strategije, kako zadevo realizirati, • izdelava zemljevida, oblikovanje, obravnava in objava načrta.
Regulativni ukrepi:	<ul style="list-style-type: none"> • sprememba prometnega režima, prepovedi vožnje, posebna določila, itn.
Gradbeni ukrepi:	<ul style="list-style-type: none"> • investicijsko vzdrževanje, umirjanje prometa, itn.

5. VZGOJNO-PREVENTIVNE VSEBINE ZA PRAVILNO IN ODGOVORNO RAVNANJE V CESTNEM PROMETU

5.1. Varnost otrok

Prve šolske dneve v septembru otroke na kritičnih mestih spremljajo policisti, občinski redarji in ostali prostovoljci, ki šolarje učijo pravilnega vedenja v prometu, voznike pa opozarjajo na večjo previdnost na cesti. Spremstvo je zagotovljeno tudi v okviru akcije Pešbus.

5.2. Odsevník in rumena rutica

Učenci prvega in drugega razreda osnovne šole morajo na poti v šolo in iz nje nositi poleg odsevníka tudi rumeno rutico, primerno nameščeno okoli vratu.

5.3. Varovanje otrok

Pri varovanju otrok na prehodu za pešce mora oseba, ki varuje otroke pri prečkanju vozišča, biti stara najmanj 21 let, oblečena v oblačila živo rumene barve z vdelanimi odsevnimi trakovi bele barve in uporabljati predpisan, obojestransko označeni prometni znak "Ustavi!".

Nadzor nad osebami, ki varujejo otroke na prehodih za pešce, izvajajo policisti in občinski redarji.

5.4. Spremljevalci otrok v prvi razred

Na poti v prvi razred šole ter domov mora imeti učenec v skladu z 87. členom Zakona o pravilih cestnega prometa (Uradni list RS, št. 82/13, 86/16) spremljevalca polnoletne osebe. Spremljevalci, poleg staršev, so lahko tudi otroci, starejši od 10 let, z dovoljenjem staršev, skrbnikov oziroma rejnikov otroka.

Otroci, ki obiskujejo 1. razred osnovne šole, lahko prihajajo v območju umirjenega prometa in v območju za pešce v šolo tudi brez spremljevalca, če to dovolijo starši, skrbniki oziroma rejniki.

5.5. Prevoz skupine otrok z avtobusom

Skupino otrok, ki se prevaža z avtobusom, mora (razen pri prevozu v šolo in iz šole) spremljati najmanj en spremljevalec (učitelj, vzgojitelj, trener, ipd. star najmanj 21 let), ki skrbi za varnost otrok pri vstopanju in izstopanju iz vozila ter za red in varnost otrok v avtobusu.

Otroci morajo med vožnjo z avtobusom sedeti na sedežih in biti pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi.

5.6. Prevoz skupine otrok z osebnim vozilom

Skupino otrok (najmanj petih), sme prevažati z osebnim avtomobilom voznik, ki ima najmanj tri leta vozniško dovoljenje za vožnjo motornega vozila kategorije B.

5.7. Vožnja koles

Otrok mora imeti med vožnjo kolesa ustrezno pripeto zaščitno kolesarsko čelado, katere uporaba je obvezna do 18. leta starosti. Enako velja tudi takrat, ko se vozi na kolesu kot potnik.

Otrok do šestega leta starosti sme voziti kolo le na pešpoti ali v območju za pešce, v spremstvu polnoletne osebe pa tudi v območju umirjenega prometa.

Otrok do štirinajstega leta starosti, ki nima opravljenega kolesarskega izpita, sme voziti kolo v cestnem prometu le v spremstvu polnoletne osebe, ki lahko ob upoštevanju prometnih razmer spremlja največ dva otroka.

Učitelj, ki v osnovni šoli usposablja otroke v vožnji kolesa, sme spremljati največ pet otrok hkrati, če so drugi vozniki na to opozorjeni s predpisano prometno signalizacijo.

Med opravljanjem kolesarskega izpita spremljevalec iz prejšnjega odstavka ni potreben, če so drugi vozniki na to opozorjeni s predpisano prometno signalizacijo.

Otrok se usposobi za vožnjo kolesa, ko opravi kolesarski izpit in dobi v osnovni šoli kolesarsko izkaznico.

V cestnem prometu sme samostojno voziti kolo otrok, star najmanj osem let, ki ima pri sebi veljavno kolesarsko izkaznico, in oseba, ki je starejša od štirinajst let.

Otrok od dvanajstega do štirinajstega leta starosti, ki ima pri sebi kolesarsko izkaznico, in oseba, ki je starejša od štirinajst let, sme voziti v cestnem prometu kolo s pomožnim motorjem. To mora biti registrirano, voznik pa mora uporabljati ustrezno čelado (kolesarsko ali motoristično).

Usposabljanje za vožnjo kolesa – Usposabljanje za vožnjo kolesa traja od prvega do tretjega razreda osnovne šole s teoretičnim usposabljanjem in pridobivanjem znanja o prometnih znakih, pravilih in

ustreznem varnem ravnanju v prometu. V četrtem razredu devetletne osnovne šole sledi utrjevanje in ponavljanje teoretičnega dela, ki se konča s preverjanjem znanja o poznavanju cestno-prometnih predpisov pomembnih za kolesarje. Praktično usposabljanje za vožnjo s kolesom sledi v petem razredu devetletne osnovne šole s pregledi koles. Otroci nadaljujejo z usposabljanjem na spretnostnem poligonu in končajo s praktičnim usposabljanjem v dejanskem prometu v okolici šole. Po končanem usposabljanju sledi še praktični del izpita oziroma izpitna vožnja v dejanskem prometu.

6. NAČRT VARNEJŠIH ŠOLSKIH POTI

6.1. Struktura učencev OŠ Predoslje Kranj

V šolskem letu 2022/23 OŠ Predoslje Kranj obiskuje 464 otrok. V vrtcu je 67 otrok.

Vsi učenci prihajajo v šolo razpršeno iz celotnega šolskega okoliša.

6.2. Kriteriji za vzpostavitev varnejših šolskih poti

Optimalno:

Šolska pot se vodi po dvignjenem pločniku (deniveliran), ustrezne širine in upošteva varnostno širino (odvisno od hitrosti) z urejeno cestno razsvetlavo.

Dodatno:

- Šolska pot se lahko vzpostavi (ni pa najbolj priporočljivo) na cesti oz. cestnem odseku, kjer so bankine urejene (utrjene v istem nivoju kot vozišče v širini 0,75 m ali več) in na podlagi meritev izračunana hitrost motornih vozil V85 ne presega 50 km/h.
- V primeru, da na cesti oz. cestnem odseku V85 presega 50 km/h, se šolska pot vodi po površinah, ki so fizično ločene od vozišča z varnostno ograjo, širine vsaj 0,75 m. Površine morajo biti ustrezno utrjene.
- Šolska pot se ne sme vzpostaviti na cesti oz. cestnem odseku, kjer je bankina neurejena (ožja od 0,75 m) in na podlagi meritev izračunana hitrost motornih vozil V85 presega 40 km/h.
- Pešca – šolarja lahko izjemoma usmerimo tudi na vozišče, če tam ni pločnika, pešpoti, kolesarske steze, hkrati pa zagotovimo na teh odsekih znižano hitrost do 30 km/h s celotno prometno ureditvijo (poleg signalizacije izvesti tudi tehnične ukrepe – npr. hitrostne grbine za omejitev hitrosti do 30 km/h, zvočne ali optične zavore, javno razsvetlavo, svetlobne led utripalke itd.). Enako velja tudi v primeru izjeme, ko pešca usmerimo na desno stran vozišča v smeri hoje.

6.3. Osnovni kriteriji za vodenje šolskih poti preko prehodov za pešce

Osnovni kriteriji so opredeljeni v Pravilniku o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah ter Tehničnih specifikacijah in smernicah za javne ceste – TSC 02.401:2010 – dodatne označbe šolskih prehodov.

- Šolske poti se prednostno vodijo na izvennivojskih križanjih cest – podhodi, nadhodi ter preko semaforiziranih prehodov, ki so označeni z ustrezno prometno signalizacijo.
- Pred začetkom prehoda za pešce je potrebno na obeh straneh v širini prehoda oz. najmanj v širini dveh metrov zagotoviti čakalne površine za pešce, ki želijo prečkati cesto.

Posebno pozornost pri dodatnih ukrepih za večjo varnost šolskih poti je potrebno nameniti nesemaforiziranim prehodom za pešce. Te je na šolskih poteh je potrebno dodatno zavarovati in zagotoviti:

- Ustrezno preglednost tako za pešce kot za voznike.
- Obvezno osvetlitev prehoda za pešce (priporočljiva dodatna svetlobna signalizacija in razsvetljava).
- Ustrezno (standardizirano) označitev prehoda za pešce z vertikalno in horizontalno prometno signalizacijo.
- Na podlagi meritev izračunana hitrost motornih vozil V85 ne presega 50 km/h (v povezavi s tem izvedba ukrepov za umiritev hitrosti).
- Pred začetkom prehoda za pešce je potrebno na obeh straneh v širini prehoda oz. najmanj v širini dveh metrov zagotoviti čakalne površine za pešce (šolarje).

Na prehodih za pešce, ki jih običajno uporablja več otrok in šolarjev, velja izvesti dodatno osvetlitev z LED talno osvetlitvijo s prižigom na detektor. Ukrep pripomore k večji zaznavnosti in dodatno opozarja voznike motornih vozil na prisotnost pešca na prehodu.

Osnovna šola ima izdelan načrt šolske poti za učence, ki:

- prihajajo v šolo peš,
- se vozijo v šolo s kolesom ali s posebnimi prevoznimi sredstvi (skiro, kotalke, rolke, rolerji); uporabljajo se lahko v cestnem prometu samo tam, kjer je dovoljena hoja pešcev oziroma vožnja s kolesi in ne smejo presegati hitrosti, s kakršno se gibljejo pešci.

6.4. Načrt varnejših šolskih poti za učence OŠ Predoslje Kranj

Načrt z grafičnimi prikazi in besedilnimi opisi, vključno z opozorili na nevarne točke, se nahaja v elektronski interaktivni obliki na spodnji povezavi.

https://solskepoti.avp-rs.si/solske_poti#Kranj&265

Na tej povezavi so navedene tudi linije organiziranega šolskega prevoza s postajališči in opisom varnosti dostopnih poti do postajališč šolskega prevoza.

7. ORGANIZIRAN ŠOLSKI PREVOZ

Za prevoz imajo učenci organiziran šolski avtobus. Avtobusni prevozi so organizirani takrat, ko konča s poukom večina učencev. Za čakajoče učence šola organizira varstvo.

Osnovna šola pa lahko predlaga lokalni skupnosti organiziranje brezplačnega prevoza za tiste učence, katerih prebivališče je od šole oddaljeno več kot 4 km. Ne glede na oddaljenost bivališča od šole imajo pravico do brezplačnega prevoza učenci 1. razreda, učenci ostalih razredov pa v primeru, če svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ugotovi, da obstoji ogroženost učenca na poti v šolo. Pri odločitvah je potrebno upoštevati tudi zahteve o varnosti pri prevozih otrok (ustrezna postajališča ali varne površine, s katerih lahko učenci vstopajo in izstopajo iz vozila, ustreznost samega vozila pogojem vožnje skupine otrok itd.).

Zakon o osnovni šoli (Ur. l. RS, št. 81/06 UPB3 in 102/07) v 56. členu zagotavlja učencem pravico do brezplačnega prevoza v šolo.

Za izredni prevoz šolskih otrok (izleti, ekskurzije, tekmovanja, ...) morajo vozila, s katerimi se opravljajo prevozi v cestnem prometu, izpolnjevati poleg splošnih zahtev za vozila tudi posebne tehnične zahteve iz Pravilnika o delih in opremljenosti vozil (Ur. l. RS, 44/13,36/14 in 69/15).

8. NAČRT PRAKTIČNEGA USPOSABLJANJA PRI KOLESARSKEM IZPITU

V septembru in oktobru za učence 5. razredov poteka kolesarski izpit – teoretični del, spretnostna vožnja po poligonu in vožnja po prometnih cestnih površinah.

Teoretični del se izvaja pod vodstvom učiteljic posamičnih oddelkov v mesecu septembru. Spretnostna vožnja po poligonu se opravi v sodelovanju s Kolesarskim klubom Kranj. Praktična vožnja se izvaja v naselju Voge. Za dostop do Vog se učenci v spremstvu učitelja odpeljejo od parkirišča pod šolo vzdolž glavne ceste skozi Predoslje. Enako na poti nazaj.

9. ZAKLJUČNI DEL

O Načrtu šolskih poti OŠ Predoslje Kranj razpravljajo učenci pri razrednih urah in v šolski skupnosti.

Razredniki se z učenci na prvi razredni uri pogovorijo po katerih ulicah je pot v šolo najbolj varna. Tudi med šolskim letom marsikatero razredno uro posvetijo varnosti v prometu. O tej temi se zlasti na razredni stopnji pogovarjajo tudi pri drugih predmetih.